

УДК : 330.101

DOI: 10.18524/2413-9998/2019.2(42).177423

О. О. Шеремет,

кандидат економічних наук,

доцент, директор

Навчально-наукового інституту економіки і управління

Національного університету харчових технологій,

вул. Володимирська, 68, м. Київ, 01601, Україна

e-mail: eiu@doc.nuft.edu.ua

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ФАКТОРІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ СТРАТЕГІЙ У ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

У статті досліджуються теоретико-методологічні підходи до класифікації факторів, які впливають на формування ринкових стратегій у харчовій промисловості. Науково обґрунтовано, що фактор є вагомою обставиною в управлінських процесах харчової промисловості, а значимість відповідних факторів управління визначається встановленими цілями управління. Для забезпечення стабільного розвитку суб'єктів харчової промисловості організація виробничої діяльності повинна бути передусім максимально адаптована до умов мінливого внутрішнього та зовнішнього середовищ з урахуванням впливу відповідних факторів. Досліджені теоретико-методологічні підходи до класифікації факторів, які дозволяють відокремити відповідні групи чинників. Запропоновано сучасну інтерпретацію класифікаційних ознак факторів впливу, яка ґрунтується на багатоаспектності теоретико-методичних підходів до обґрунтованого визначення та класифікації факторів, які мають цілеспрямований вплив на виробничу діяльність суб'єктів харчової промисловості. Розроблено схему адаптації виробничої діяльності суб'єкта харчової промисловості до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі. Визначені основні причини, які викликають необхідність формування принципово нової ринкової стратегії або внесення суттєвих змін у діючу стратегію розвитку суб'єктів харчової промисловості. Запропоновано виділити три етапи диверсифікаційних процесів у виробничій діяльності суб'єктів харчової промисловості: перепрофілювання, реформування та трансформація, які забезпечують реалізацію ринкових стратегій у суб'єктів галузі.

Ключові слова: фактори; стратегія; розвиток; стратегічні цілі; моделювання; харчова промисловість; макроекономічне середовище.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Харчова промисловість є достатньо перспективним і конкурентоздатним сегментом наці-

онального макроекономічного середовища, а її виробничий та експортний потенціал має значний стратегічний вплив на динамічний розвиток національної економіки.

Тому стратегія розвитку суб'єктів харчової промисловості у національному макроекономічному середовищі має бути комплексною, яка враховує сегментну диференційованість за величиною виробничого та трудового потенціалів і соціальної значущості з урахуванням факторів цілеспрямованого впливу.

Формування ринкової стратегії у харчовій промисловості в умовах сьогодення пов'язано із невирішеними питаннями продовольчого забезпечення, постійними трансформаційними процесами, значної міжнародної конкуренції та посиленому впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями стратегічного розвитку суб'єктів національної економіки та дослідження факторів, які впливають на результати діяльності суб'єктів національної економіки займалися такі науковці в галузі менеджменту: Ю. М. Сафонов, Г. С. Григор'єв, О. В. Побережець, Є. І. Масленников, В. І. Борщ, І. А. Ломачинська та інші.

Постановка завдання. Дослідити та обґрунтувати теоретико-методологічні підходи до класифікації факторів, які впливають на формування ринкових стратегій у харчовій промисловості.

Виклад основного матеріалу дослідження. В системі управління харчової промисловості формуються відповідні процеси, які впливають на результативну діяльність суб'єктів галузі, до яких відносяться: виробничий процес, управління використанням факторів виробництва, процес життєвого циклу харчової продукції, впровадження інноваційних технологій, екологістизація виробництва, процеси реалізації, використання трудових ресурсів, соціальне забезпечення та ін. Необхідно відмітити, що об'єкт управління має багатоаспектну операційну систему, у якій для формування цілісного механізму управління необхідно виокремлення всього спектру факторів, який створює збалансовану систему індикативного управління. Склад і структура визначеної системи ґрунтується на наступних припущеннях:

- система факторів управління є образом об'єкта галузевого управління та його зовнішнього середовища;
- система факторів управління має внутрішню, зовнішню й ієрархічну взаємопов'язану структуру, де внутрішня структура відображає взаємозв'язок внутрішніх факторів між собою, зовнішня структура

забезпечує взаємозв'язок між зовнішніми та внутрішніми факторами впливу, а ієрархічна структура показує підпорядкованість факторів.

Фактор (лат. «facere» – діяти, виробляти) – це умова абр рушійна сила будь-якого процесу та явища [1].

Фактор – це суттєва обставина в управлінських процесах харчової промисловості. Значимість відповідних факторів управління визначається встановленими цілями управління. Для досягнення кожної цілі, яка забезпечує реалізацію ринкової стратегії у харчовій промисловості існує ієрархія факторів впливу. Зважаючи на складність системи факторів управління, галузеве дерево факторів впливу необхідно будувати з врахуванням різних ознак (елементи виробництва, операційна система управління тощо) та декомпозиційної складової. Відмітимо, що перевагу факторів управління в досягненні поставленої мети утворюється факторами одного рівня, оскільки значимість факторів різних рівнів непорівнянна за логікою формування галузевого дерева факторів. Очевидно, що чим конкретніше бажаний вміст сформованого управлінського рішення, тим нижче за рівнем і ширше за складом повинен бути ряд факторів управління, які враховуються.

Основна задача управління у виробничому процесі суб'єктів харчової промисловості полягає у спостереженні за станом тих чи інших факторів управління та організації цілеспрямованого впливу на визначені фактори в інтересах підтримки заданого стану або переведення в новий стан господарських процесів. Сигналом для організації цілеспрямованого впливу є підвищення витрат і зниження результатів виробничої діяльності. Як правило, за цим сигналом діагностуються причини уповільнення ходу виробничої діяльності та визначаються фактори, на які необхідно здійснити цілеспрямований вплив з урахуванням господарської стратегії функціонування. В інших випадках вплив на фактори управління у виробничій діяльності здійснюється в інтересах досягнення тактичних цілей управління та встановленим критеріям виробничої діяльності.

Виробнича діяльність – це цілеспрямований господарський процес у суб'єкта харчової промисловості зі створення корисної харчової продукції. Виробнича діяльність – це система в якій здійснюються процеси перетворення відповідної сировини у харчову продукцію, яка задовольнить потреби споживачів. Виробничу діяльність можливо охарактеризувати як систему, де здійснюється цілеспрямований вхідних елементів, їх перетворення та отримання на виході харчової продукції, з урахуванням якісної та кількісної ознаки.

Для забезпечення стабільного розвитку суб'єктів харчової промисловості організація виробничої діяльності повинна бути передусім максимально адаптована до умов мінливого внутрішнього та зовнішнього середовищ з урахуванням впливу відповідних факторів.

Слід мати на увазі, що суб'єкти харчової промисловості прагнуть впливати на фактори зовнішнього середовища, але можливість таких впливів обмежена за об'єктивних обставин. Характер цілеспрямованого впливу залежить від природи фактора та його сприйнятливості до методів і механізмів впливу. Ефективні управлінські рішення полягають у формуванні раціональної пари множини, у якій є фактори управління та методи і механізми впливу на визначені фактори. Формування стратегії у суб'єкта харчової промисловості здійснюється за наступним алгоритмом: формується раціональна пара категорій, перелік факторів управління та стратегії, які використовують визначені фактори.

Внутрішнє середовище суб'єкта харчової промисловості являє собою сукупність факторів, які йому підконтрольні, визначаються внутрішніми змінними, тобто ситуаційними факторами впливу у всередині суб'єкта господарювання. Зовнішнє середовище, яке притаманне будь-якому суб'єкту, містить елементи, які знаходяться за його межами та мають суттєвий вплив на господарську діяльність суб'єкта харчової промисловості.

До факторів, які формують внутрішнє середовище суб'єкта харчової промисловості відносять: ринкові стратегії, функції та принципи господарської системи, оперативні та тактичні завдання, структура господарської діяльності, виробничі технології, трудові ресурси, система управління, процеси забезпечення, виробництво, реалізації продукції, соціально-економічні процеси та ін. Але необхідно відмітити, що зовнішнє середовище має безпосередній вплив на внутрішнє середовище суб'єкта харчової промисловості, що змушує його адаптувати систему організації виробничої діяльності до змін умов функціонування.

Виокремлення, емпіричне обґрунтування та своєчасне розуміння складної системи відповідних факторів, які впливають на виробничу діяльність суб'єкта харчової промисловості та взаємодіють між собою, є запорукою ефективного управління у харчовій галузі.

Таким чином, формування реальної безлічі факторів управління здійснюється безпосередньо в процесі підготовки управлінських рішень у суб'єктів харчової промисловості. Подібна організація цілеспрямованого управління передбачає визначення зон відповідальності за стан факторів управління для кожного управлінця відповідно до їх функціональних обов'язків. Тому, саме всебічне дослідження відповідних факторів впли-

ву на виробничу діяльність суб'єктів харчової промисловості дозволяє не тільки прогнозувати зміни основних виробничих індикаторів, але й значно підвищити ефективність всіх виробничих процесів за рахунок виявлення і використання резервів підвищення економічного потенціалу та досягнення запланованого рівня результатів виробничої діяльності.

Операційна діяльність суб'єктів харчової промисловості та їх структурних сегментів залежить від ряду факторів організаційно-адміністративного, фінансово-економічного, виробничо-технологічного і технічного характеру. Таким чином, фактори представляють собою умови здійснення виробничої діяльності у суб'єкта галузі, а також причини суттєвого впливу на стан процесів, які забезпечують виробничу діяльність.

Необхідно розуміти, що вплив взаємопов'язаних факторів на виробничу діяльність суб'єктів харчової промисловості може мати позитивні та негативні ознаки, що у свою чергу суттєво впливає на ефективність його функціонування.

Властивості виробничої системи розвиваються під впливом керуючих впливів, які також виступають факторами управління, найважливішим з яких виступає здатність суб'єкта харчової промисловості відтворювати, акумулювати й ефективно використовувати ресурсне забезпечення, яке необхідне для динамічного розвитку та зростання. Визначений фактор включає:

- інноваційну ринкову стратегію суб'єкта харчової промисловості;
- виробничий потенціал;
- інвестиційне забезпечення;
- стартові умови розвитку;
- наявність власної або галузевої науково-дослідної та навчальної бази, яка забезпечить розвиток галузі;
- здатність використовувати науково-виробничий потенціал зовнішнього середовища суб'єкта харчової промисловості;
- сприйнятливість виробничої системи до нововведень і її здатність до самонавчання;
- соціально-економічні та екологічні процеси;
- керованість виробничої системи, здатність управлінського персоналу передбачити об'єктивний процес розвитку, сформулювати та послідовно реалізувати виробничу політику на довгострокову перспективу;

Теоретико-методологічні підходи до класифікації факторів дозволяють відокремити відповідні групи чинників, а саме:

- виробничо-економічні фактори, які представляють собою ресурси необхідні для здійснення діяльності суб'єкта господарювання;

- техніко-економічні фактори, які включають автоматизацію та механізацію виробничих процесів, впровадження досягнень науки, техніки;
- соціально-економічні фактори, які базуються на участі працівників в процесі управлінні суб'єктом господарювання, стимулювання та мотивації персоналу [1].

До складу основних факторів виробничої діяльності суб'єктів харчової промисловості належать чинники, які мають суттєвий цілеспрямований вплив на випуск харчової продукції, а інші фактори відносяться до другорядної групи впливу. Необхідно пам'ятати, що віднесення факторів до відповідної групи носить суб'єктивний характер і залежить від ступеню впливу відповідного чинника на виробну діяльність суб'єктів харчової промисловості.

Враховуючи характером економічного впливу, діючі фактори групуються на: екстенсивні, які пов'язані з кількісним, а не якісним приростом результативного показника, з додатковим залученням фінансових та трудових ресурсів, а також інтенсивні, які характеризують ступінь зусилля, напруженість праці в процесі виробництва – за рахунок кращого використання ресурсного потенціалу та зростання продуктивності праці у суб'єкта господарювання [1].

Багатоаспектність теоретико-методичних підходів до обґрунтованого визначення та класифікації факторів, які мають цілеспрямований вплив на виробничу діяльність суб'єктів харчової промисловості, розвиток методів, моделей та механізмів управління потребує сучасної інтерпретації класифікаційних ознак факторів впливу. Класифікація факторів впливу на виробничу діяльність суб'єктів сформована в табл. 1.

Таблиця 1.

Класифікація факторів впливу на виробничу діяльність суб'єктів харчової промисловості

№	Класифікаційні ознаки	Факторна група
1	За характером впливу	Прямого впливу Непрямого впливу
2	За періодичністю	Постійні Одномоментні Сезонні
3	За змістом	Операційні Адміністративні

продовження таблиці 1.

4	За рівнем застосування	Рівень галузі Рівень суб'єкта Рівень підрозділу (філії) Рівень центрів відповідальності
5	За джерелом впливу управління	Децентралізовані Централізовані
6	За характером впливу	Фінансові Економічні Екологічні Соціальні
7	За ступенем впливу	Позитивні Негативні
8	За ступенем повторюваності	Циклічні Одиничні
9	За масштабом використання	Загальні Приватні Специфічні
10	За належністю до сфери формування	Зовнішні Внутрішні
11	За характером зростання	Екстенсивні Інтенсивні

Джерело: розроблено автором.

Своєчасність діагностування відповідних зовнішніх та внутрішніх факторів впливу за виробничу діяльність суб'єктів харчової промисловості дозволить адекватно реагувати та адаптувати діючу систему управління виробничою діяльністю з метою забезпечення її ефективності.

Систематизація факторів за відповідними властивостями виробничих явищ та процесів базується на якісних ознаках, які визначають внутрішні риси й особливості досліджуваних сегментів виробничої діяльності, та кількісних, які виражають кількісну визначеність процесів за допомогою відповідних індикаторів.

Природний шлях розвитку суб'єктів господарювання будь-якої галузі – від малого до великого та від простого до складного. У міру того

як суб'єкти харчової промисловості розвиваються, конкурують і нарощують свої ресурси, зростає її розмір, ускладнюється структура, зростає кількість організаційних рівнів, ланок та здійснюється сегментація виробничої діяльності. На додаток до цього, під впливом безлічі факторів внутрішнього і зовнішнього характеру, більш динамічним постає організаційне оточення суб'єкта харчової промисловості. У цих умовах суб'єкти галузі на певному етапі відчують потребу в переході від використання інтуїтивних способів формування стратегії до раціональних, які засновані на формальних процедурах та адаптовані до сучасних умов функціонування ринкового простору. Якщо по відношенню до суб'єктів харчової промисловості закритого типу про це можна говорити як про альтернативні можливості, то для відкритих, використання чітких і прозорих формальних процедур по багатьом аспектам управління обов'язково як з точки зору існуючих правил ведення менеджменту, так і з точки зору норм, які забезпечують бізнес-культури.

Досліджуючи зміни у зовнішньому та внутрішньому середовищі суб'єкта харчової промисловості, прогнозуючи наслідки впливу цих змін дозволяє суб'єкту галузі своєчасно скорегувати свою виробничу діяльність у відповідності з обраною ринковою стратегією. Схема адаптації виробничої діяльності суб'єкта харчової промисловості до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі сформована на рис. 1.

Таким чином, систематизувати і у повному обсязі застосовувати інформацію про взаємозв'язок відповідних факторів впливу та, як наслідок, сформулювати обґрунтовані цілеспрямовані управлінські рішення, можливо на основі семантичного системного підходу, з урахуванням принципів управління виробничою діяльністю суб'єкта харчової промисловості.

Основними причинами, що викликають необхідність формування принципово нової ринкової стратегії або внесення суттєвих змін у діючу стратегію суб'єктів харчової промисловості можуть бути:

- глобальна міжнародна конкуренція;
- обмежені потреби національного середовища у розширенні асортименту або номенклатурі харчової продукції;
- ефективність використання ресурсів, які направляються на виробничу діяльність суб'єкта;
- необхідність раціонального використання результатів науково-технічного прогресу;
- задоволення перспективних різноманітних потреб споживачів харчової продукції;

- адаптація до соціально-економічних умов, які постійно змінюються;
- значні зміни у зовнішньому середовищі та всередині суб'єкта господарювання, які вимагають зміни управлінського курсу.

Рис. 1. Схема адаптації виробничої діяльності суб'єкта харчової промисловості до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі

Джерело: розроблено автором.

При забезпеченні та реалізації ринкових стратегій у харчовій промисловості необхідно обов'язково застосовувати відповідні елементи методу диверсифікації.

Диверсифікація є багатоаспектним терміном. У найзагальнішому вигляді, диверсифікація – це процес розширення сфери діяльності суб'єкта господарювання національної економіки в нових напрямках. І. Ансофф, М. Горт, К. Бері, Ф. Котлер, Р. Кунц, Н. Куденко, Н. Рудик трактують диверсифікацію як: стратегія, що дозволяє суб'єкту господарювання використати поточні переваги в нових сферах діяльності за умов істотної мінливості середовища господарювання; одночасне обслуговування суб'єктом господарювання декількох ринків; ріст кількості галузей, в яких функціонує суб'єкт господарювання; не означає, що суб'єкту господарювання слід братися за будь-яку можливість, він повинен виявити для себе напрямок, де знайде застосування накопичений ним досвід, або напрямок, який буде сприяти усуненню недоліків на сьогоднішній день; передбачає виявлення саме того виду діяльності (продукції), в якій можна найбільш ефективно реалізувати конкурентні переваги суб'єкта господарювання; стратегія, яка передбачає вихід суб'єкта господарювання у нові для нього сфери бізнесу; процес проникнення суб'єкта господарювання у нові галузі виробництва та географічні сегменти ринку з ціллю зниження ризику його операцій [2].

Диверсифікація у харчовій промисловості відображає діалектичну єдність концентрації та деконцентрації виробничої діяльності суб'єкта галузі, і як правило базується на кооперації або спеціалізації.

При диверсифікації виробничої діяльності у суб'єктів харчової промисловості в нові для себе сфери і галузі, суб'єкти розширюють асортимент або номенклатуру харчової продукції (послуг) та поступово перетворюються в багатогалузеві господарські комплекси.

Важливим моментом також є ранжування аспектів диверсифікації, яка дозволяє більш предметно визначити умови розвитку процесу диверсифікації виробничої діяльності та необхідність і масштаби сегментної підтримки виробничої діяльності суб'єкта галузі.

Пропонується виділити три етапи диверсифікаційних процесів у виробничій діяльності суб'єктів харчової промисловості: перепрофілювання, реформування та трансформація. Перепрофілювання діяльності суб'єкта харчової промисловості – це зміна технології його виробничої діяльності для випуску нової продукції або послуг, які забезпечать задоволення сучасних та майбутніх потреб споживачів. При реформуванні вирішуються завдання з розширення виробничої діяльності суб'єкта

харчової промисловості з урахуванням модернізації основних засобів та виробничих технологій. Етап трансформації включає в себе наступні складові: структурна перебудова виробничої діяльності в напрямі розширення виробництва високотехнологічної та конкурентоздатної харчової продукції для задоволення потреб внутрішніх та зовнішніх споживачів; пріоритетний розвиток суб'єктів галузі, які переробляють сільськогосподарську сировину з урахуванням експортного потенціалу та інші.

Необхідно зазначити, що рішення про зміну стратегії суб'єкта харчової промисловості приймається на основі аналітичної інформації, яка надходить з трьох головних джерел: зовнішній незалежний аудит, внутрішній контролінг та зворотний зв'язок за підсумками вимірювання та оцінки виробничих процесів. Хоча на різних стадіях аналізу та підготовки пропозицій щодо ринкової стратегії активну роль можуть відігравати внутрішні структурні сегменти суб'єкта харчової промисловості або залучені консультанти, але остаточні рішення з питань довгострокової стратегії є прерогативою вищого управлінського персоналу.

Діяльність суб'єктів харчової промисловості, як правило, заснована на двох суперечливих прагненнях: з одного боку, вони відчувають необхідність нести певний ризик з метою отримання належного фінансового результату, утримання досягнутих стратегічних позицій і подальшого динамічного зростання; з іншого боку, у процесі господарської діяльності існує стратегічна необхідність захищати інтереси власників від можливих втрат шляхом використання консервативних стратегій розвитку суб'єкта галузі.

У кожен конкретний період свого існування управлінський персонал суб'єктів харчової промисловості в залежності від обставин може здійснювати вибір між трьома принциповими стратегічними напрямками зростання та розвитку, стабілізації або згортанні своєї господарської діяльності. При цьому просунення стратегії суб'єктів галузі у довгостроковому вимірі має пересилювати захисні заходи, тому що в протилежному випадку стагнація розвитку в умовах конкуренції може привести до втрати конкурентоспроможності та зниженні позицій у ринковому середовищі.

Висновки та пропозиції. Дослідження системи забезпечення формування ринкових стратегій у харчовій промисловості враховує не тільки системи відповідних параметрів, які виступають індикаторами господарських процесів, але й багатоваріативність факторів впливу, які визначають величину та динаміку змін при реалізації ринкових стратегій у галузі.

Автором доведено, що систематизувати і у повному обсязі застосовувати інформацію про взаємозв'язок відповідних факторів впливу та, як наслідок, сформулювати обґрунтовані цілеспрямовані управлінські рішення, можливо на основі семантичного системного підходу, з урахуванням принципів управління виробничою діяльністю суб'єкта харчової промисловості.

Запропонована авторська класифікація факторів, які впливають на забезпечення та реалізацію ринкових стратегій у харчовій промисловості, систематизує сегментні групи факторів, виділення та виявлення яких забезпечує швидкість реагування управлінського потенціалу для забезпечення адаптованого комплексного впливу на формування та розвиток галузі. Для забезпечення стабільного розвитку суб'єктів харчової промисловості організація виробничої діяльності повинна бути передусім максимально адаптована до умов мінливого внутрішнього та зовнішнього середовищ з урахуванням впливу відповідних факторів.

Список використаної літератури

1. Побережець О. В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства : монографія. Херсон : Видавництво : Грінь Д. С., 2016. 500 с.
2. Григор'єв Г. С. Теоретико-методологічні засади державного регулювання фінансово-економічних процесів в умовах глобалізації : монографія. Херсон : Олді-плюс, 2017. 380 с.

Стаття надійшла 25.07.2019 р.

О. А. Шеремет,

кандидат экономических наук,

доцент, директор

Учебно-научного института экономики и управления

Национального университета пищевых технологий,

ул. Владимирская, 68, г. Киев, 01601, Украина

e-mail: eiu@doc.nuft.edu.ua

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ КЛАССИФИКАЦИИ ФАКТОРОВ, КОТОРЫЕ ВЛИЯЮТ НА ФОРМИРОВАНИЕ РЫНОЧНЫХ СТРАТЕГИЙ В ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

В статье исследуются теоретико-методологические подходы классификации факторов, которые влияют на формирование рыночных стратегий в пищевой

промышленности. Научно обоснованно, что фактор является весомым обстоятельством в управленческих процессах пищевой промышленности, а значимость соответствующих факторов управления определяется установленными целями управления. Для обеспечения стабильного развития субъектов пищевой промышленности организация производственной деятельности должна быть, прежде всего, максимально адаптирована к условиям меняющейся внутренней и внешней среды с учетом влияния соответствующих факторов. Исследованы теоретико-методологические подходы классификации факторов, которые позволяют отделить соответствующие группы факторов. Предложена современная интерпретация классификационных признаков факторов влияния, основанная на многоаспектности теоретико-методических подходов обоснованного определения и классификации факторов, имеющих целенаправленное воздействие на производственную деятельность субъектов пищевой промышленности. Разработана схема адаптации производственной деятельности субъекта пищевой промышленности к изменениям во внешней и внутренней среде. Определены основные причины, которые вызывают необходимость формирования принципиально новой рыночной стратегии или внесения существенных изменений в действующую стратегию развития субъектов пищевой промышленности. Предложено выделить три этапа диверсификационных процессов в производственной деятельности субъектов пищевой промышленности: перепрофилирование, реформирования и трансформация, обеспечивающих реализацию рыночных стратегий у субъектов отрасли.

Ключевые слова: факторы; стратегия; развитие; стратегические цели; моделирование; пищевая промышленность; макроэкономическая среда.

O. O. Sheremet

PhD in Economics,

Associate Professor,

Director of the Education and Research Institute

of Economics and Management

of National University of Food Technologies,

street Vladimirskaya, 68, Kyiv, 01601, Ukraine

e-mail: eiu@doc.nuft.edu.ua

THEORETICAL-METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE CLASSIFICATION OF FACTORS AFFECTING THE FORMATION OF MARKET STRATEGIES IN THE FOOD INDUSTRY

The article explores theoretical and methodological approaches to the classification of factors that influence the formation of market strategies in the food industry. It is scientifically substantiated that the factor is a significant circumstance in the management processes of the food industry, and the significance of the relevant management factors is determined by the established management goals. In order to ensure the

sustainable development of the food industry, the organization of production activities must first and foremost be adapted to the changing internal and external environment, taking into account the influence of the relevant factors. Theoretical and methodological approaches to the classification of factors that allow to separate relevant groups of factors are investigated. A modern interpretation of the classification of factors of influence factors is proposed, which is based on the multidimensionality of theoretical and methodological approaches to the justified determination and classification of factors that have a deliberate influence on the production activity of food industry subjects. The scheme of adaptation of production activity of the food industry subject to changes in the external and internal environment is developed. The main reasons are identified, which necessitate the formation of a fundamentally new market strategy or the introduction of significant changes in the current strategy of development of the food industry subjects.

The methodological basis of the paper is the complex of methods, including methods of scientific cognition, analysis and synthesis, systematization and scientific abstraction. The information basis of the conducted researches is the scientific work of domestic and foreign scientists in the field of realization of market strategies in the subjects of the national economy.

The study of the system of ensuring the formation of market strategies in the food industry takes into account not only the systems of relevant parameters, which act as indicators of economic processes, but also the multivariate influence factors that determine the magnitude and dynamics of changes in the implementation of market strategies in the industry. The author has proved that to systematize and fully apply information about the interrelation of relevant factors of influence and, as a result, to formulate well-grounded management decisions, possibly on the basis of a semantic systematic approach, taking into account the principles of management of industrial activity of the subject of food. The proposed author classification of factors that influence the provision and implementation of market strategies in the food industry, systematizes segment groups of factors, the isolation and identification of which provides the speed of management capacity response to ensure an adapted integrated impact on the formation and development of the industry. In order to ensure the sustainable development of the food industry, the organization of production activities must first and foremost be adapted to the changing internal and external environment, taking into account the influence of the relevant factors.

It is proposed to distinguish three stages of diversification processes in the production activity of food industry subjects: re-profiling, reforming and transformation, which ensure the implementation of market strategies in the subjects of the industry.

Key words: factors; strategy; development; strategic goals; modeling; food industry; macroeconomic environment.

References

1. Poberezhets, O. V. (2016). Teoretyko-metodolohichni ta praktychni zasady doslidzhennia systemy upravlinnia rezultatamy diialnosti promyslovoho pidpryemstva

- : Monohrafiia [Theoretical-methodological and practical principles of the research of the system of management of the results of activity of an industrial enterprise]. Kherson : Hryn D. S. [in Ukrainian].
2. Hryhoriev, H. S. (2017). Teoretyko-metodolohichni zasady derzhavnoho rehuliuвання finansovo-ekonomichnykh protsesiv v umovakh hlobalizatsii : monohrafiia [Theoretical and methodological principles of state regulation of financial and economic processes in the conditions of globalization: monograph]. Kherson : Oldi-plus. [in Ukrainian].